

DET KONGELEGE
KULTUR- OG KYRKJEDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 9

(2003–2004)

Om lov om endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn

*Tilråding frå Kultur- og kyrkjedepartementet av 17. oktober 2003,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Bondevik II)*

1 Innhald i proposisjonen

Kultur- og kyrkjedepartementet legg med dette fram forslag til endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudomssamfunn og ymist anna og i lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn. Lovframlegget inneber at trudoms- og livssynssamfunn må sende inn oversikter over fødselsnummer for alle medlemmer dei søker om statleg eller kommunalt tilskot for.

2 Bakgrunn, gjeldande rett og forslag til endringar

Tilskot til trudoms- og livssynssamfunn skal sikre økonomisk lik behandling mellom Den norske kyrkja og andre trudoms- og livssynssamfunn. Tilskotsordninga har heimel i lov, jf. lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudomssamfunn og ymist anna, og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn. Det blir gitt tilskot pr. medlem. Tilskotet skal vera så stort at det etter måten svarar om lag til det som staten har budsjettert til Den norske kyrkja, og skal utrekna etter kor mange som høyrer til samfunnet. Alle trudoms- og livssynssamfunn som får statleg til-

skot, kan kvart år krevje tilsvarende tilskot frå kommunar der det bur nokon som høyrer til samfunnet. Dette tilskotet blir utrekna med grunnlag i dei budsjetterte utlegg kommunen har til Den norske kyrkja.

I St.prp. nr. 1 (2002–2003) heiter det:

«Fylkesmennene gjennomfører stikkprøvekontroll av medlemslister. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i den forbindelse opplyst at det er avdekket store uregelmessigheter ved kontroll av utvalgte medlemslister. Et betydelig antall medlemmer er dobbeltregistrert, både internt i trossamfunnet og eksternt i to eller flere trossamfunn.

.....
Kultur- og kirke- og kyrkjedepartementet tar sikte på å utarbeide slikt lovendringsforslag etter at Stortinget har ferdigbehandlet budsjettproposisjonen. Brønnøysundregistrene har gjennomført et forprosjekt i 2002, og det tas sikte på at omleggingen skal påbegynnes i 2003 etter at nødvendige lovendringer foreligger. Siktemålet med omleggingen er å sikre korrekt rapportering av antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig tilskudd.»

I lov om trudomssamfunn og ymist anna § 7 heiter det: «Den som ikkje er norsk riksborgar og hel-

ler ikkje har bustad i riket, vert ikkje rekna for å høyra til norsk trdomssamfunn etter denne lov.» I medhald av § 8 kan ingen «etter denne lov samstundes høyra til registerført trdomssamfunn og Den norske kyrkja, eller meir enn eit registerført trdomssamfunn.» Vidare heiter det i § 19a om uregistrerte trdomssamfunn: «Tilskot kan berre krevjast for medlemmer som ikkje samstundes høyrer til Den norske kyrkja, eller eit anna samfunn som får tilskot etter lova her eller etter lova om tilskot til livssynssamfunn.» I lov om tilskott til livssynssamfunn § 5 heiter det: «Tilskot kan berre krevjast for medlemmer som er norske riksborgarar eller som har bustad i riket, og som ikkje samstundes høyrer til Den norske kyrkja, eller eit anna samfunn som får tilskot etter lova her eller etter lov av 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna.»

Forskrift om trossamfunn fastset at trdomssamfunnet skal gi opplysning om talet på medlemmer. Forskrift om tilskot til uregistrerte trdomssamfunn og forskrift om tilskot til livssynssamfunn fastset òg at søknad om statstilskot skal gi opplysningar om talet på medlemmer med rett til tilskot; i første søknaden skal talet vere stadfest av advokat eller statsautorisert/registerert revisor. Alle tre forskriftene fastset at kommunen kan be om å få medlemslister som gir opplysningar om namn, fødselsdato og bustad for dei medlemmene det blir kravt tilskot for.

I dag blir relativt mange medlemmer av trdoms- og livssynssamfunn førte opp med feil namn, eller namnet er skrivi på forskjellig vis i ulike register. For å kunne samanlikne opplysningar i fleire register er det derfor ein føresetnad at medlemmer i trdoms- og livssynssamfunn blir identifiserte med fødselsnummer.

For å få betre grunnlag for og kontroll med utrekning av tilskot til trdoms- og livssynssamfunn foreslår Kultur- og kyrkjedepartementet å krevje innsendt fødselsnummer for kvar enkelt medlem som utløyser statstilskot. Oversiktene skal sendast til fylkesmannen i det fylket der samfunnet har hovudetet sitt. Det skal ikkje sendast inn opplysningar om namn på enkeltmedlemmer.

På grunnlag av innsende oversikter skal det kontrollerast at ein person berre er medlem av eitt trdoms- eller livssynssamfunn, at fødselsnummeret er oppført i Det sentrale folkeregisteret i tråd med dei krava som er fastsette for tilskotsordninga, og at vedkomande ikkje høyrer til Den norske kyrkja. Krav om fødselsnummer er nødvendig for å avdekkje eventuell dobbelregistrering eller andre feil.

Ved eventuelle feil i innrapporterte medlemsoversikter vil dei trdoms- og livssynssamfunna dette gjeld og Den norske kyrkja få høve til å rette opp medlemsoversiktene.

Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 5 fastset at medlemsregisteret ikkje skal brukast til den kontrollen offentlege organ utfører etter lov om trdomssamfunn. Forskrifta vil bli endra slik at det vil vere mogeleg å kontrollere om det ligg føre medlemskap både i Den norske kyrkja og i eitt eller fleire trdoms- eller livssynssamfunn.

3 Høyring

Forslag til lovendring blei sendt på høyring 26. februar 2003 med høyringsfrist 11. april 2003. Forslaget blei sendt på høyring til desse instansane:

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
 Barne- og familiedepartementet
 Bergen kommune
 Brønnøysundregistra
 Datatilsynet
 Den norske kyrkja, Kyrkjerådet
 Drammen kommune
 Finansdepartementet
 Forsvarsdepartementet
 Fylkesmennene
 Helsedepartementet
 Human-Etisk Forbund
 Islamsk Råd Norge
 Justisdepartementet
 Kommunal- og regionaldepartementet
 Kommunenes sentralforbund
 Kontaktutvalet mellom innvandrarar og styresmak-
 tene
 Mellomkyrkjeleg Råd for Den norske kyrkja
 Norges frikirkeråd
 Oslo kommune
 Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
 Senter mot etnisk diskriminering
 Sosialdepartementet
 Statistisk sentralbyrå
 Stavanger kommune
 Utdannings- og forskningsdepartementet
 Utanriksdepartementet
 Alle trdoms- og livssynssamfunn som mottar stat-
 leg tilskot.
 80 av høyringsinstansane har kome med fråsegn.

Dei offentlege høyringsinstansane som har kome med fråsegn, var positive til omlegginga.

Mange trdoms- og livssynssamfunn gav uttrykk for at dei fryktar at omlegginga skal føre til meir arbeid for samfunna, særleg i startfasen. Mange trdoms- og livssynssamfunn peika mellom anna på at Den norske kyrkja har motteke ein særleg auke i si løyving for å etablere medlemsregisteret for Den norske kyrkja.

Vidare kom det fram frykt for å samle slik sensitiv informasjon. Mange trdomssamfunn har medlemmer som har personlege og historiske røynsler med forfølging og undertrykking som følgje av livssyn, og dei fryktar for at opplysningane skal bli misbrukte.

I høyringsforslaget la ein opp til at kvart trdoms- og livssynssamfunn skulle bli pålagt å informere sine medlemmer om at fødselsnummer vil bli kontrollert mot andre trdomssamfunn. Det sentrale folkeregister og medlemsregisteret til Den norske kyrkja, og at kvart enkelt medlem skulle bli gitt høve til å reservere seg mot dette. Mange av høyringsinstansane har peika på at Den norske kyrkja ikkje har krav om slikt passivt samtykke frå sine medlemmer for å skaffe fram fødselsnummer, og at det derfor ikkje vil vere rimeleg å krevje dette av trdoms- og livssynssamfunn.

Mange samfunn har vidare peika på at det vil vere nødvendig å ha ein lang overgangsperiode, då det vil ta lang tid å korrigere feil i medlemsoversikter.

Dei trdomssamfunna som høyrer til dei nordiske folkekyrkjene, peika i sine høyringssvar på at tilskot til desse trdomssamfunna ikkje blir utrekna på bakgrunn av medlemsoversikter. Tilskot til desse trdomssamfunna blir utrekna med utgangspunkt i det statistiske talet på borgarar frå det landet det gjeld og prosentdelen av befolkninga som tilhøyrer folkekyrkja i landet.

4 Departementets vurdering

For å kunne handtere tilskotsordninga på forsvarleg vis, finn departementet at det er nødvendig å krevje at trdoms- og livssynssamfunna må sende inn oversikter over fødselsnummer for alle medlemmer dei søkjer om statleg eller kommunalt tilskot for.

Som tidlegare vil det vere mogeleg å vere medlem utan å opplyse om fødselsnummer, men det vil då ikkje bli gitt tilskot for vedkomande. Trdoms- og livssynssamfunn vil ikkje bli pålagt å informere sine medlemmer om at fødselsnummer vil bli kontrollerte mot andre trdomssamfunn. Det sentrale folkeregister og medlemsregisteret til Den norske kyrkja.

Religiøs oppfatning er ei sensitiv personopplysning, jf. lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysningar § 2 første ledd punkt 8, og behandling av personopplysningar vil skje i samsvar med dei krava som er fastsette av Datatilsynet. Alle oversikter over fødselsnummer for medlemmene skal slettast fysisk når den årlege kontrollen er gjennomført. Kultur- og kyrkjedepartementet legg

til grunn at oversikter med fødselsnummer ikkje vil bli gjort tilgjengelege for Statistisk sentralbyrå.

Kultur- og kyrkjedepartementet vil i startfasen medverke til å skaffe fram fødselsnummer. Det er likevel kvart enkelt trdoms- og livssynssamfunn som er ansvarleg for å skaffe fram fødselsnummer for dei medlemmene samfunnet søkjer om støtte for. Løyvinga til medlemsregisteret til Den norske kyrkja ligger inne i tilskotsgrunnlaget for trdoms- og livssynssamfunn. Trdoms- og livssynssamfunna skal som følgje av omlegginga sende inn fødselsnummer i 2004. Ved eventuelle feil i innrapporterte medlemsoversikter er det nødvendig at dei trdoms- og livssynssamfunna dette gjeld og Den norske kyrkja får tilstrekkeleg tid til å rette opp medlemsoversiktene. Tilskot til trdoms- og livssynssamfunn vil følgjeleg bli utbetalt på grunnlag av fødselsnummer tidlegast frå 2005.

Statleg og kommunalt tilskot til dei trdomssamfunna som høyrer til dei nordiske folkekyrkjene vil, slik det har vore praksis til no, bli rekna ut frå det statistiske talet på borgarar frå det landet det gjeld og prosentdelen av befolkninga som tilhøyrer folkekyrkja i det respektive landet.

Omlegginga vil innebere at trdoms- og livssynssamfunna ikkje lenger treng søkje kommunar om tilskot. Det kommunale tilskotet vil etter omlegginga bli utbetalt når kvar kommune har fått oversikt frå Kultur- og kyrkjedepartementet over talet på medlemmer som høyrer til dei ulike trdoms- og livssynssamfunna i den respektive kommunen. Kommunane vil følgjeleg få ein forenkla administrasjon av tilskotsordninga. Endringa vil også styrkje personvernet, fordi medlemsoversikter ikkje lenger vil bli sende til kommunane.

5 Administrative og økonomiske konsekvensar

Etableringskostnadene er rekna til om lag kr 700 000. Beløpet er eit overslag. Brønnøysundregistra har stipulert årlege driftsutgifter til å utgjere om lag kr 300 000.

Kommunane vil som følgje av omlegginga få mindre arbeid med administrasjon av tilskotsordninga. Det vil òg venteleg bli noko mindre administrasjon hos fylkesmennene.

6 Merknader til dei einskilde paragrafane

Endringer i lov om trdomssamfunn og ymist anna, ny § 19 b):

Føresegna skal sikre at både registrerte og uregistrerte trdomssamfunn skal sende inn oversikt

Om lov om endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn

over fødselsnummer for medlemmer som har krav på tilskot, og organisasjonsnummer for trdomssamfunnet. Pålegget om å gi opplysningar som er nødvendige for å utarbeide offisiell statistikk, gjeld ikkje for desse opplysningane.

Endringar i lov om tilskott til livssynssamfunn, § 5 nytt tredje og fjerde ledd:

Føresegna svarar til føresegna i lov om trdomssamfunn § 19 b).

Kultur- og kyrkjedepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn.

Vi HARALD, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjere vedtak til lov om endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn i samsvar med eit vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringar i lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn

I

I lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna skal ny § 19b lyde:

Departementet kan gjeva føresegner om plikt til å opplysa om fødselsnummer for kvar einskild medlem og organisasjonsnummer for trdomssamfunnet til bruk i saker om tilskot etter §§ 19 og 19 a. Desse opplysningane kan jamførast med opplysningar frå Det sentrale folkeregisteret, andre trdoms- og livssynssamfunn og medlemsregisteret til Den norske kyrkja så langt dette er teneleg for å kontrollera at vilkåra for tilskot er oppfylde.

Lov 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå § 2–2 gjeld ikkje for opplysningar som er gjevne etter føresegner med heimel i første leddet.

II

I lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn skal § 5 nytt tredje og fjerde ledd lyde:

Departementet kan gjeva føresegner om plikt til å opplysa om fødselsnummer for kvar einskild medlem og organisasjonsnummer for livssynssamfunnet til bruk i saker om tilskot etter første ledd. Desse opplysningane kan jamførast med opplysningar frå Det sentrale folkeregisteret, andre trdoms- og livssynssamfunn og medlemsregisteret til Den norske kyrkja så langt dette er teneleg for å kontrollera at vilkåra for tilskot er oppfylde.

Lov 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå § 2–2 gjeld ikkje for opplysningar som er gjevne etter føresegner med heimel i tredje leddet.

III

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

